

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De breuitate uit[a]e praesentis cap. lii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

se respondit. Si quid est in me, quod opus sit tibi, aut amicis, ecce praesto sum uobis: quid uero cras agendum sit, uos cogitate, quibus uacat: equidem ego iam multis annis crastinum non habeo, ut de eo uobis ualeam certi quidpiam polliceri. O foelicem & fortunatum certe hominem, qui aequae nihil sperat, aut uertur de crastino, sed diei praesentis spacio contentus, hunc, ut extremum aspicit, atque ut extremum dispensat: semperque est ad moriendum paratus, quando mors propter incertos casus semper immineat, & propter uitae breuitatem longius abesse non possit.

De breuitate uitae praesentis. Cap. LII.

Sed esto quae ipsa quae fortuita sunt, & inimica uitae, cuiquam nostrum non noceant: sed potius prospere foeliciterque nobis cuncta succedant, quid tamen omnibus tamen citius, seriusue tandem moriendum est. Subeunt morbi tristisque senectus. Et labor & durara rapit inclementia mortis, ut elegantissime Maro poeta cecinit. Quanta est quae uita hominis, quae septuaginta annorum circultu uniuersa concluditur: uel si forte in potentatibus octoginta anni intercesserint (ut Psal. 39. psallit propheta) amplius eorum labor, & dolor. Mors ergo (ut dixi) longius a nobis omnino abesse non potest, aduolat enim & pertransit aetas iuuentutis omni uento fugacius. Vnde poeta.

Festinat decurrere uelox
 Flosculus angustae, miseraeque breuissima uitae
 Portio dum bibimus, dum ferta, unguenta puellas
 Poscimus, obrepat non intellecta senectus.
 Etenim quicquid agas, siue comedas, siue bibas, siue ludas, uita ipsa pertransit, et quotidie morimur, & quotidie demitur aliqua pars uitae: atque omnis hora per tacitos, fallentesque cursus nos morti applicat,

DE RATIONE COERCEN. LIBID,

& tunc quoq; quum corpore crescimus, uita decreſcis
 mus: Fugiunt, uel deuolant potius dies, noctes, menses,
 & anni: et plenis (ut aiunt) uelis mors festina conſequi
 tur: et tam illæ ipſæ horæ, quas in laboribus, quàm illæ,
 quas inter uoluptates, et iocos, riſusq; , et ſomnos teris
 mus, ad mortem nos tacite, et occulte deuehunt: quare
 nus ſecuri, et ridetes ad exitum feſtinemus, inſcii, et nihil
 ſentientes. Sicuti qui in nauigio dormit, et ignarus, et nihil
 ſentiens, impulſu citæ nauis, quæ ſecundo uehitur flu
 mine, ad itineris ſinem perducitur. Nemo eſt (inquit Au
 guſtinus) qui non ſit poſt annum, quàm ante annum ſuit,
 morti p̄p̄inquier: et hodie quàm heri, et cras quàm ho
 die: et paulo poſt, quàm nunc: et nunc quàm paulo ante:
 quoniam quicquid temporis uiuitur, de ſpacio uiuendi
 demitur: et quotidie fit minus, minusq; quod reſtat: ut
 omnino nihil ſit aliud tempus uitæ huius, q̄ curſus ad
 mortem. Hæc doctor eximius Auguſtinus elegantisſi
 me. Vita nanq; noſtra, ut et diuina leſione, et experient
 tia ipſa docemur, fugit uelut umbra, et nunquam in eo
 dem ſtatu permanet, et neque aliter quàm puluis diſper
 gitur, neq; ſecius q̄ uapor fumicus euaneſcit. In orbe
 quodam, atq; circuitu nexa ſunt omnia, fugiunt alia, alia
 ſequuntur: mutant ſtatum, et uariant uices cuncta, quæ
 ſunt ſub ſole. Sic eſt enim natura comparatum, ut diem
 nox premat, noctem dies: ætas alia, exoriatur ex alia: et
 irrequietus cœli motus nihil in terris ſinat diuturnum, ac
 ſtabile permanere. Nullum nanq; tam breue temporis
 momentum, quod non aliquid immutet de ſtatu, inſtitu
 tisq; prioribus. Vide uillas, agros, urbes, oppida, pallatia,
 quot nomina, quot inſignia familiarum diuerſarum bre
 uiter mutauerunt: quot dominis, alii poſt alii ſero
 uerunt: uni hodie, cras alteri. Efferueſcunt hæc omnia,
 quæ bona falſo dicuntur: fluunt, refluuntq; ad ſimilitudi
 nem undarum, et quaſi æſtus maris, inſatigabili curſu: et
 modo ad alios accedunt, modo ab aliis recedunt. Mirum
 ſane

Iob. 14.

et 8. 10. 11.

sanè de rebus nostris tantam mutabilitatem tam breuif
 fieri: sed nihilo minorem de nobis ipsis mutationem fa-
 ctam sentiemus, si iusti rerum aſſimatores huic quoq; rei
 diligèter attendamus. Non ne dudum infantes eramus,
 mox pueri, ex templo adulti, repente uiri, ſtatim ſenes,
 citiſſime decrepiti, ac mortis foribus inſultantes: Sic & uer
 in æſtatem, æſtas in autumnum, autumnus in hyemem
 aſſidue uergens, annum perficit. At hæc ſpacia tempo-
 rum, ita per aſſiduos temporis lapſus tranſeunt, ut ad
 idem uice annua reuertantur: & eadem temporis facies
 redeat, quæ prius fuerat anno ſuperiore: ſed ætas homi-
 nis, & humanæ uitæ ratio in dies magis ingraueſcens, ſic
 pertranſit, ut nunquam reuertatur. Et heu quæ tam breui
 per eiſmodi ætates decurrentes tollimur de mundo:
 ut etiam qui ſint ultima ætate grauati, & ultra penſum
 (quod aiunt) progreſſi, uix ſibi annum integrum uixiſſe
 uideantur. Sed neq; Adam ſi adhuc uiueret, & hodie
 eſſet ſibi moriendum, uideretur ſibi diu, ſatisq; uixiſſe.
 Quid nam prodeſt quântumuis ſpaciũ protraxiſſe ui-
 tæ longiuſculæ, quum iam ſinis aduenerit, & dies adſit
 extremus quando uelis, nolis, oporteat te ſtatim mori?
 Nulla ſanè uita dici poteſt longa, quæ ſic repente fugit
 à nobis: & quæ tam prefixum, & conſtitutum terminum
 habet, ut ultra tranſgredi nulli omnino liceat: etiam ſi ul-
 tra Tithoni ſeneſtam, & Neſtoris æuum, & Mathuſalæ
 annos progreſſus fuerit; quãdoquidem omne ſpaciũ,
 uitæ, quod uiuimus quantumuis pateat, breue ſit, & om-
 nis ætas quum fluxerit quantumuis diuturna nihil fuiſſe
 uideatur. Debemur morti nos, noſtraq;: & breui poſt
 tempore cedimus poſteris locum: mutamurq; mortales
 ſuccedentium uiciſſitudine per ſingulas ætates, ut lauri,
 ac oleæ folia occulte per ſingulos annos: quibus cadentibus,
 et uiciſſim renaſcentibus, denſa opacitas nunquam
 deſit: & uiriditas perennis manet. Similiter fit etiam de
 nobis: nam mundus nunq; uidetur deficere: ſed ſemper

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

idem esse: attamen breuissimo spacio alii aliis uelut ex occulto succedimus: cessuri & nos paulo post nouis incolis, quas nobis alii nuper concesserant sedes. Propterea sapiens Ecclesiastes. Generatio, inquit uadit, generatio uenit, terra autem in æternū stat. Videat hoc sanè factū optime cōuenire cum sententia illa Heracliti: qui dicebat in idē flumen bis descendi: et non descendi, quod quidem & si contrarium uideri poterat, tamen uerum erat: eo quod manet idem fluminis nomen, sed non eadem aqua: quæ assiduo meatu dilabitur. Sic se habet profectio & humanæ uitæ ratio cui ex assidua morientium, & nascentium uicissitudine, idem planè uidetur semper esse mundus quod fuerat: attamen semper est quid diuersum, & aliud a priori: & nunquā eodem statu permanes. Et propterea Xerxes ille potentissimus persarum rex (ut memoratæ proditum est) quum semel e specula innumerabilem penè exercitum suum mente, & oculis perlustrasset, in se conuersus, memor humanæ mortalitatis, non potuit se a lachrymis prætristitia continere, cōsiderans quod sibi unum cum tot hominum milibus absque differentia ordinis ætatis, generis dignitatis uel, infra breue temporis curriculum, certissimus maneret interitus. Quam uere autem, quæ scite, id opinatus fuerit Xerxes de suo exercitu, Hebræorum exemplo patet, qui ex sexcentis milibus armatorum post quadragesimum annum ab exitu Israel de Ægypto, duo tantum uiri superfluerunt Iosue & Caleph qui Iordanem ad terram promissionis transferunt. An gustissimo sanè fine ultimam nostram natura conclusit: & admodum uicina, & proxima constituit uitæ, mortisque confinia: assidue sub aspectu proponens nostra & parentum, atque amicorum sepulchra. Per exiguum est ergo nobis uitæ spaciū, & breui termino circumscriptum: sed nec id quidem solidum, & ratum. Nam si omne tempus datum nobis ad uitam, rite metiri uoluerimus, uix quotam partem huiusce etiam tam exiguæ uitæ uitam

mus. Etenim si pensamus nocturnum somnum, qui sic
 hyemis tempore longissimus, & diurnum, qui in aestate
 multis est plurimus, certe dimidium quisque fere uita
 suae tempus dormit. Quid item existimandum de
 eo tempore quod per inertiam, atque desidiam perditur
 quid de eo, quod multiplicibus curis afflictionibus,
 periculis, timoribus, ærumnis, morbis, doloribus
 agitur: quid de eo quum saepius uocetur frustra
 mors, refugium, leuamentumque malorum: quid de
 eo, quando ob uitae tedium, nihil nobis natura mor-
 talibus praestitisse melius morte credatur: Qua ratio-
 ne in spaciis uitae computabimus infantiae tempus,
 quae mente caret: aut pueritiae, quae parum sapit: aut
 senectutis, quae poena est: & tamen & haec pars uitae
 inter uiuendi spacia connumeratur. Et quo nam iure
 quæso uolumus, ut haec sit uita: quum ex illo tempo-
 re hebescant sensus, membra torqueantur, risus emo-
 riatur, auditus langueat, gressus titubent, lingua balbu-
 tiat: ac ita denique omnia perturbentur, ut probe dica-
 tur de senibus a propheta. Amplius eorum labor & P^{sal.} 89
 dolor. Recte id quidem David de tædio senectutis,
 at non minus recte de miseria, & breuitate uitae sensit,
 quum alibi dicat. Homo uanitati similis factus est:
 dies eius sicut umbra pertranseunt. Et quid nam est P^{sal.} 143
 aliud totius humanae uitae spacium, & si in ultimam
 usque senectam perueniat, quam dies unus: & ut est in
 prouerbio Ephemerum uita: quae scilicet est de mane in
 uesperam. Esse enim Hypanium fluum apud Cime-
 rium Bosphorum sub solstitio Aristoteles memorat:
 qui fert uelut folliculos acinis maiusculos, uel similes:
 ex quibus quadrupedes quaedam uolucres erumpunt,
 ephemerum nomine, quae in pomeridianum tem-
 pus usque uolant: declinante uero sole macrescunt,
 languentque, & mox illo occidente una occidunt,
 uia non ultra diem producta, Haud secus

DE RATIONE COERCEN. LIBID.

Esa. 88.
Iob. 7.

nobis accidit, qui quantumcumque diu uixerimus, non uide-
mur uixisse integrum diem, comparatione perennitatis,
quam natura, quia perenni mente sumus, perenniter ex-
optamus. De hac breuitate gemens propheta dicebat.
De mane usque ad uesperam finies me. Et alibi Dies (ma-
quit) mei uelocius transferunt, quam à texente tela succi-
ditur. Sed & Euripides poeta egregius dixit uitam mor-
taliū esse dieculam. At Phalereus Demetrius quasi ni-
miū esset appellare hanc uitam dieculam, eam punctū
temporis appellauit. Veniet ergo cito (uā improbis, et
impudicis) horrenda illa, atque inuitabilis mortis hora:
qua circumrugient aduersarii nostri demones, tanquam
ferocientes leones, & ceu atra in nebula rapaces lupi, ut
dilaniēt, & siccis, ac fameliscantibus faucibus in momen-
to diglutiant peccatores. Veniet cito: ueniet inquam cito
hora (uā malis, & imparatis) quum circumspectas mi-
ser, nec erit, qui praestet auxilium: acclamabis, & nemo
exaudiet. Supra te coelum apparebit aeneum, & inaccessi-
bile, & impenetrabile: ante in conspectu tuo dehiscet
abyssus: patebitque teterrimum chaos, quo praecipit, quasi
lapis, deuoluaris in profundum. Attende miser homo
hoc quod nunc tibi tam dulce sapit, post breue tempus
quam amarum tibi exitum paret: quando amissis uolun-
tatis omnibus, sola gehenna illa infernalis tibi erit re-
liqua, in qua perpetuo sine spe misericordiae cruciaberis.
Nulla tunc sanē spes erit amplius, nullum profugium sic
comprehensio: sed extinētis, ac dissipatis penitus, cogita-
tionibus, aliis sensus ibi tantum doloris, & unica despera-
tio remanebit: te scilicet ex illis tantis suppliciis nunquam
amplius emeris. Tempus est ergo ut malis tantis
praeuisis, & cognita breuitate uitae huius, & intellecta in-
certitudine mortis, paremus nos ad illam aeternam uitā,
quae nihil habet incerti, & spretis omnibus libidinibus
enitamur uirili nostra, ut uitae huius fabula rite peracta,
laetos angelorum plausus capiamus: & in caelesti illa

Hierusalem fruamur perenniter summo illo, & in existimabili bono: quod nec oculus uidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit.

1. Cor. 2.

De meditando Christi passione. Cap. LIII.

ERit præterea nobis aduersus libidinem, nouissimum ferè ordine, sed re ipsa certe primum, atque præcipuum remedium, assidua meditatio passionis Christi: & frequens humilisq; recursus ad salutiferum, & triumphale dominicæ crucis uexillum: nõ tam ut crucis imaginem effingamus, pluries nobis frontem, os, pedus, corpusq; signantes (quod nequaquam improbamus) quàm ut assidua cogitatione, & memoria passionis domini, figuram quodammodo eius, ac formam Crucifixi Iesu animæ nostræ ea impressione figamus, quæ nullis possiturbationibus amplius aboleri: & ut assidue eius sacrosancta mysteria taciti nobiscum toto corde meditemur: ac supplicia flebiliter recolamus: quæ in ea passus est pius, & innocentissimus Iesus: ut nece sua acerbissima, nos à damnatione mortis eriperet, ac redimeret à seruitute peccati. Tali namq; meditatione probe ducimur ad diuinum amorem: & uagos, & immoderatos affectus nostros configimus eidem cruci cum Christo, sicut & Paulus, qui dicit. Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. Quis est enim tam præcipiti, atq; æstuantis libidinis furore correptus, aut tã fœdo amoris ardore succensus, qui rememorans pie secum acerbissima Christi uulnera, non tepescat: & in eo præcioso sanguine nõ speret sordes peccatorum suorum posse lauari. Ecquis nam quæso nostrum grauaretur tantula uoluptate priuari, si amabiliter, & ex corde cogitaret, quomodo ipse innocentissimus dominus tot tantosq; cruciatus pro salute nostra non recusauerit ferre? atque secum itidem uoluerit quomodo ultro sese pro nobis immanissimo obtulerit

Gal. 6.